

He Ture kua whakaaetia e nga rangatira Maori o te Wahipounamu.

- Ko te ingoa o tenei ture ko Te Ture whakamana i te Ko te ingoa poto o tenel ture. mahinga i nga moni me te whakamananga i nga tangata me te mana o nga tumuaki ki te whakahaere i enei mahi.
- Ko te pukapuka tuku whenua a Wairaweike o te tau 1844 Ko te pukapuka hoko whenua a Wairaweike e tuku ana ma Topi raua ko Taiaroa e whakahaere tana whakawa. ko taua pukapuka hoko whenua a Wairaweike me waiho ma Teone Topi Patuki raua ko Hori Kerei Taiaroa ma raua e whakahaere taua whakawa i runga i nga moni e takoto ana i runga i nga ringaringa o Topi Patuki raua ko Taiaroa Ki te puta mai nga moni nga whenua ranei i kiia i mua e Wairaweike ma Topi Patuki raua ko Taiaroa ma ratou ranei ko etahi rangatira e whakahaere enei ritenga ma Topi Patuki raua ko Taiaroa e karanga he runanga i te wa e puta mai ai aua ritenga.
- Ko nga moni e kohia nei mo runga i te hook whenua a Ko nga moni kohikohi hei whakahaere mo te pukapuka a Te Koepa raua ko Matara hei utu tangatu maori roia hoki. Te Keepa o te tau 1848 me te hoko whenua a Matara o te tau 1853 ko aua moni nei hei moni utu tangata maori roia ranei pukapuka ranei me nga mea e raruraru ana i runga i tenei mahi ma tetahi tangata ranei ma etahi tangata ranei e karangatia ana e wiriwiria ana ranei e te iwi o Ngaitahu hei whakahaere i nga ritenga o tenei rarangi.
- Ko nga moni katoa a ia tangata a ia tangata e ho mai Ko nga moni e homai ki nga hai tiaki moni me te utu o aua moni a te wa e rite mai ai tenei mahi. ana mo runga i enei take me whakaputa he takoha a te takiwa e puta ai te ritenga o tenei mahi ki te puta mai he moni he whenua ranei me whakahoki mai te wahi tuawha hei utu takoha mo nga moni mo taua mahi Ko te wahi tuatoru e waiho mo runga i nga take o ia tangata o ia tangata o ia hapu o ia hapu otira kei te wa e puta mai ai aua ritenga te mohiotia ai ona ritenga te whakaturia ai ranei he runanga hei rapu i nga hua o taua mahi me whakahoki mai hoki nga moni kohikohi a nga tangata nana nga moni.
- Me hoatu e te kai tiaki moni te pukapuka kua riro i a ia nga moni a te tangata nana nga moni. Me ho atu e te kai tiaki moni te pukapuka whakaatu kua riro mai i a ia nga moni a te tangata a etahi tangata ranei me whakapiri rawa te upoko kuini hei tohu mo te rironga o aua moni i te kai tiaki moni me piri hoki te ingoa o te kai tiaki moni ki te pukapuka a te tangata nana te moni.
- Te mana o te Tumuaki ki te whakatu roia me te utu hoki me te roia. He mea tika kia riro he moni mo te roia hei mahi i taua mahi ma te Tumuaki e wiriwiri te utu pai e kitea ana e ia hei utu i te roia.
- Ki te kitea te he o nga tumuaki e mea tika kia wakawatia. Ki te he te whakahaere a te Tumuaki i tana mahi tiaki moni a etahi tumuaki ranei i nga moni he mea tika kia whakakorea ia tetahi ranei o ratou i taua mahi tiaki moni. Me whakahoki e ia nga moni ki tetahi atu tumuaki tiaki moni O tira ekore te tumuaki e hinga kia oti ra ano te whakawa te take i pau ai aua moni me whakaatu hoki nga pukapuka o te take i pau ai aua moni Ki te kore e kitea te he o te mahi a te tumuaki e kore rawa ia e hinga e kore hoki tana mahi e mutu.
- Ke te utu o nga tangata haere me nga utu ra mo te tangata. Ki te haere he tangata etahi tangata maori ranei ki Ingarangi ki te mahi i tenei mahi ma Ngaitahu raua ko Ngatimamoe i runga i nga moni kua oti te whakaae e te Runanga hei utu patete tima rerewe ranei etahi atu mea e pau ana i runga i taua mahi ko te utu ra mo nga tangata haere ki Ingarangi e £2 3s mo te ra kotahi mo ia ra mo ia ra kei te Tumuaki te whakaaro ki te nui o nga tangata e haere ki Ingarangi Ki te mahia e nga tangata whakahaere i tenei mahi ki Niu Tireni nei ko te utu mo te ra £1 1s mo ia ra mo ia ra ko nga weruweru me nga kai mana ano e utu. Ko te utu mo te tangata me timata i te mahuetanga o tona kainga a hoki noa mai ki tona whare ka tahi ano ka mutu te utu mo nga tangata mahi otira kei te Tumuaki te whakaaro ki te ahua o nga tangata me te utu ano mo ia tangata mo ia tangata.
- Me puta e moni hei moni hoko pukapuka. Me puta he moni i roto i nga moni kua oti te whakaae hei hoko pukapuka waea ranei kai waki korero ranei utu whakawa ranei kai whaka maori ranei me etahi utu raruraru i runga i tenei mahi.
- Ki te mate te Tumuaki me tu ano te tahi Tumuaki. Ki te mate te Tumuaki whakahaere i tenei mahi me tu a Teone Topi Patuki ki te mate ia me tu ko Matiaha Tiramorehu ki te kore raua e pai kia tu raua me karanga he runanga hei rapu i tetahi atu tangata he tangata whakahaere i tenei mahi.
- Ko nga tangata hei homai moni mo tenei kohikohi he maori he hawekaihe he tamariki he wahine hei te iwi ano o Ngaitahu. Ko nga tangata maori hui ki nga hawekaihe ki nga tamariki me nga wahine o te iwi o Ngaitahu o Ngatimamoe e noho ana i te Wahipounamu me etahi atu o Ngaitahu e noho whehewehe ana i

etahi atu wabi he mea tika kia kohikohi moni hei pikau i te mahi whakawa ko ia tangata wahine ranei tamariki ranei he mea tika kia ho mai moni ratou mo tenei mahi koia tenei te ritenga Ki te haere he tangata etahi tangata ranei ki te tuhi i tona ingoa ki te pukapuka kohinga moni a te Tumuaki a etahi tumuaki ranei tiaki moni ki te ki mai taua tangata ko te nui o taku moni tekau pauna nui atu ranei iti iho ranei ko ia tenei (£5) erima Pauna tana moni me utu katoa e ia tana moni (£5) erima pauna i te tuatahi ki te mea (£10) tekau pauna tana moni me homai katoa e ia (£10) tekau pauna ki te kore ana moni hei utu katoa i tana (£10) tekau pauna i tuhi ai me ho mai ia i (£5) te rima pauna i te tuatahi ko tetahi (£5) e rima pauna me ata waiho maria mo te taima i kiia i roto i tenei ture ki te kore ia e utu i te toenga o tana moni i kiia e ia ka tangohia (£1) kotahi pauna o te moni tuatahi ko te toenga ki a ia mo runga i tona ingoa (£4) e wha pauna Ki te mea (£20) erua tekau pauna tana moni i tuhi ai ki te pukapuka a te tumuaki me utu mai e ia te (£20) erua tekau pauna i te tuatahi ki te kore ana (£20) e rua tekau pauna me utu mai ia i te hawe i te (£10) tekau pauna ki te kore ia e utu mai i tetahi atu (£10) tekau pauna ka tangaohia e te tumuaki (£2) e rua pauna ko te toenga ki a ia o tana moni (£8) e waru pauna.

- Ko te taima e mana ai tenei rarangi e tika ai hoki hei Ko te mana o tenei kohikohi e mana ana kotahi tau. takiwa homaitanga i nga moni a nga tangata e pai ana ki te ho mai moni mo tenei mahi i timata i tetahi o nga ra o Hune 1875 Ko te mutunga hei te toru tekau (30) o nga ra o Mei 1876 Ko te ra tenei e mutu ai te mana o te Tumuaki o etahi tumuaki ranei ki te tango i nga moni a nga tangata e hiahia ana ki te kohikohi moni.
- Ko te ahua o te pukapuka moni hei hoatutanga ma te tumuaki ki te tangata nana nga moni. Te Ingoa o te Kainga Te Ra Te Tau. Kua riro mai i a au te moni £ pauna na o i ho mai mo runga i te kohikohi moni mo te pukapuka hoko whenua a Te Keepa raua ko Matara Ki te puta tenei mahi me whakaputa mai hoki he moni he whenua ranei i te wahi tuawha e wehea mo runga i nga moni kohikohi koia tenei te ritenga ki te puta mai he moni he whenua ranei Ki te mea ko te nui o nga moni tenei 20,000 pauna 5000 pauna hei utu mo nga moni kohikohi ko te 15,000 hei whakahoki ki nga tangata e whai take ana ki te whenua Ki te nui atu te moni he whenua ranei me pera tonu te ahua o te whakahaere me te kupu e mau i runga ake nei ara me riro i nga tangata nana nga moni te wahi tuawha e wehea hei utu i nga moni me whakahoki hoki te moni kohikohi a ia tangata a ia tangata.
- Kua wakaetia te rima mano pauna hei whakahaere i tenei mahi. No te mea kua whakaetia e te runanga nga pauna moni e rima mano pauna takitahi hei moni whakahaere i nga ritenga e mau ana i toro i tenei ture.